

ΤΣΙΓΚΕΝΕ ΣΑΡΑΪ

Τὸ ἱστορικὸν τοῦ Σερραῖου

Πρὸ τριακοσίων περίπου ἐτῶν εἰς τὸ Σαράϊ κατοικοῦσαν μόνον Τούρκοι καὶ Γύφτοι, οἱ δὲ Ἕλληνες κατοικοῦσαν εἰς τὸν Γαλατῆαν μακρὰν τοῦ Σερραῖου, 2500 μέτρα ἀνατολικῶς. Ἐπειδὴ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἔζη κάποιος ληστής πολὺ φοβερός ὀνόματι Σαρακογλου, τὸν ὁποῖον βέβαια ἔκαμαν αὐτοὶ τόσον πολὺ τρομερὸν καὶ αὐτὸς τοὺς κατάκαιε καὶ τοὺς ἐσκότωνε κάθε ἡμέραν, γι' αὐτὸ ἠναγκάσθησαν νὰ συνθηκολογήσουν μετὰ τοὺς Τούρκους τοῦ Σερραῖ καὶ κτίσανε τὰ πρῶτα ἑπτὰ σπίτια εἰς τὸ Σερραῖ καὶ ἀπομακρύναν καλῶς, οἱ δὲ λοιποὶ Γαλατιανοὶ ἔφυγαν πρὸς τὰ Γανόχωμα, Ραϊδεστό καὶ Ἡράκλεια. Τὸ Σαράϊ κατὰ τὸν πρῶτον αἰῶνα τῆς τουρκοκρατίας, ἴσως καὶ τὸν δευτέρον ἦτο μᾶλλον ἱερὸς τόπος τῶν Τούρκων, διότι εἶχαν κτισμένον τὸ τζαμί τους μετὰ χρονολογίας τους 940 περίπου (καὶ πολλὸ σπουδαῖον τζαμί,) κάτω ἦτο στρωμένον μετὰ ἀρχαῖα μάρμαρα ἀπὸ ἐκκλησίαις, καὶ στὸ μέρος του λέγανε ὅτι ἦτο ἐκκλησία. Ἐπίσης στὴν πλατεία καὶ ἔξω ἀπὸ τὸ Τζαμί ἦτο ἓνα μνημεῖον Τεκές. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην εἶχε πολλοὺς Χοτζάδες καὶ τοὺς τάγιζε λέγε τὸ Ἰμαρέτ' ὅχι μόνον αὐτοὺς ἀλλὰ καὶ ἄλλους πολλοὺς ὅσοι περνοῦσαν ἀπὸ κεῖ, καὶ τοὺς Γύφτους φαίνεται, γι' αὐτὸ μαζεύτηκαν καὶ αὐτοὶ ἐκεῖ. Ἐλέγετο Ἀγιάς πασσᾶ Βαζουφού, εἶχε ἔκτισιν ἀπέραντον 20 χιλιόμετρα καὶ ἀπὸ τὰς τέσσαρες πλευρὰς καὶ μέχρι τελευταίως τὸ διεδικιοῦσε κάποια Σουλτάνα ἀπὸ τὴν Πόλιν καὶ τὸ ἐνοικίαζε. Ἐννοεῖται ὅτι κατόπιν ἔμεινε ὀλίγον, μόνον δηλ. τὸ διάσος καὶ ἡ ἀγορὰ τοῦ Μπαλτζίκ, ἐκτίσθησαν 20 καὶ πλέον χωριὰ μέσα στὸ Βακούφ. Κατόπιν τὸ Σαράϊ ἄλλαξε τακτικὴ καὶ ἀπὸ ἱερὸν ἔγινε κέντρον παραθερισμοῦ, τῶν διαφόρων σουλτάνιδων καὶ μπέηδων τῆς Κ[ο]νσταντινουπόλεως. Ἐπίσης μετὰ τὸν Κρημαϊκὸν πόλεμον ἦλθαν καὶ ἐγκατεστάθησαν οἱ Σουλτάνοι τῆς Κρημαίας καὶ εὐρίσκεται καὶ αὐτὴ ἡ γενεὰ των, εἶχε δὲ καὶ πολλοὺς Γενιτσάρους ποὺ εἶχαν χιλιάδες πρόβατα κλ. Οἱ Γύφτοι ἦταν ὅλοι ὀργανοπαίχται καὶ διεσκέδαζαν τοὺς σουλτάνους καὶ τοὺς μπέηδες.

Ἐπίσης εἶχαμεν μιὰ γενεὰ καὶ τὴ λέγαμε Μπαλαρίνες' αὐτὲς χο-

N. T. 1115:

Θ. Ν. 1115: 12.

1939 r.

255-256

ρεύανε ὥς λέγουν κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην καὶ πραγματικῶς ἦταν ρά-
τσα εὐμορφῆς καὶ ὀλίγο ἐλαφρόμυαλῆ. Εἴχαμεν καὶ ἄλλους, Μπαλάτες
εἰς τὴν ἰδίαν κατηγορίαν καὶ ἡ κατωγὼγὴ τους ἦταν ἀπὸ τὸν Μπαλατὰ
τῆς Πόλης ποὺ τὶς φέρανε αὐτοί. Ἐπίσης εἴχαμε πολλὰς ὀνομασίες διαφό-
ρων τόπων καὶ κατεστραμμένων χωρίων σύμφωνα μὲ τῆς Πόλης, ὅπως π.χ.
Γαλατᾶς, Μπέτογλον, Μάλτεπε, Ὁρτάκιοι κλπ. Ὁ κόσμος δηλ. ὁ Ἑλλη-
νισμὸς τοῦ Σεραγιού ἦτο πολὺ ὀπισθοδρομικὸς πρὸ τοῦ Ρωσσοτουρκικοῦ
πολέμου, διότι δὲν εἴχαν σχολεῖα καὶ ἐκκλησίαν δὲν τοὺς ἐπέτρεπαν ἐπ'
οὐδενὶ λόγῳ καὶ τὰ πρῶτα γράμματα μερικοὶ ποὺ ξεύρανε πηγαίνανε
εἰς τὸ Γιοβαλὴ καὶ ἀπάνω στὴν ἄμμο ἢ σὲ πλάτη μεγάλου ζώου, ποὺ
χρησιμοποιε ὥς πλάκα, γράφανε. Τὰ πρῶτα χρόνια τῆς τουρκοκρατίας αὐ-
τοὶ ποὺ κατώρθωσαν καὶ κράτησαν τὴν πίστι τους ἐπὶ πολλὰ χρόνια
ἐξοῦσαν μέσα στὰ δάση καὶ στὰ σπήλαια καὶ αὐτὸ τὸ μαρτυροῦν τὰ μικρὰ
χωριονάκια καὶ σπήλαια ποὺ εὐρίσκοντο μέσα εἰς τὰ ἀπέραντα δάση.
Οἱ Τοῦρκοι τοῦ Σαραίου, ἐὰν καλὰ ἐπρόσεχε κανεὶς, θὰ ἔβλεπε καὶ ἴσως
θὰ διέκρινε γενεὰς χριστιανῶν, τόσῃ καταπληκτικῇ ὁμοιότητι εἴχαν.
Φαίνεται ὅτι ἐπειδὴ ἦτο κεντρικὸν μέρος, ἡ πίσις καὶ ἡ σφαγὴ ἦτο πε-
ρισσότερα ἀπὸ τὰ ἄλλα μέρη. Εἰς τὸ Σαραΐ εἶχε φρούριον καὶ πρὶν 200
χρόνια κατεδαφίσθη. Δὲν ἦτο ὅπως τῆς Βίζας καὶ ἄλλων πόλεων, τὸ μό-
νον ἐναπομείναν ἀρχαῖας ἐποχῆς ἦταν τὰ ἀρχαῖα μαρμάρινα μνημεῖα
σπουδαῖα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα τὸ ἔνα χρησιμοποιε ὥς λεκάνην εἰς τὸ Μπάσστεσμε
καὶ τὸ ἄλλο εἰς τὴν βρύση τῆς ἀγορᾶς, εἴχαν ἔξωθεν σταυροὺς σκαλι-
στὸ καὶ διάφορα ἄλλα τεχνικὰ σκαλισματα· τὸ μαρμαρόμνημα εἶχε ὕψος
1,20, μήκος 2,5 μὲ τρεῖς μέτρα καὶ φάρδος ἓνα καὶ κάτι μέτρα. Βρύσες
εἰς τὸ Σαραΐ εἶχε 34 καὶ ἦτο ἓνα νερὸ ἀπὸ τὴν Καμάρα καὶ ἀπὸ μέσα
στὸ κεμερί τῆς Πόλης ἀπόστασις 5 χιλ. ἀνατολικῶς τοῦ χωριοῦ μας ἦτο
ὁ ποταμὸς Γαλατᾶς 300 μ. περίπου καὶ δυτικῶς εἴχαμε τὸν Ἐργίνην πο-
ταμόν· τὸ κλίμα του ἦτο πολὺ ὑγιεινόν.

Τὸ Σαραΐ εἰς τὰ ἐπίσημα χαρτιά δὲν γράφεται πουνθενά Τσεγκενέ-
σαραΐ παρὰ γράφεται, Ἀγιάς Πασσά Βαζουφού ἡ Σερράι, διότι εἴχαμε
τὸν κεντρικώτερον μαχαλά Ἀγιάς πασά μαλεσί, Οἰθροῦμ κενάρ μαλεσί,
Σεμοῦ μαλεσί, Παζαρτζικ κλπ. Ὑπάρχει μία ἐκδοχὴ ἀλλὰ δὲν τὴν ἐπι-
κροτοῦν ὅλοι, διῆθεν ἠγάπησε ὁ Ἀγιάς πασσάς καὶ πῆρε μιὰ τοιγάναν.
Φαίνεται κάποια ἐποχὴ ἀπέκτησαν καὶ δικαιώματα οἱ Γούφτοι, διότι μετὰ
τὸ Ρωσσοτουρκικὸν πόλεμον ἦλθαν νὰ κατοικήσουν καὶ τουρκογούφτοι καὶ
οἱ κάτοικοι δὲν τοὺς ἐπέτρεπαν· ἀλλὰ αὐτοὶ κάπου ἐστηρίζοντο καὶ λέ-
γανε ὅτι εἴχανε δικαιώματα διότι αὐτὸ εἶνε, λέγανε τὸ δικό μας παλάτι.

Τὸ Μπαλτζίκ, ἡ ἐβδομαδιαία ἀγορὰ Σεραιού, γίνεται εἰς τὰς 20 Αὐ-
γούστου καὶ διαρκεῖ ἔξ ἡμέρας· τὰς τρεῖς πρώτας ἡμέρας γίνεται ἡ ζωα-
γορὰ καὶ τὰς ἄλλας τρεῖς ἡμέρας ἐμποροπανηγύρις· εἶναι δὲ ἀφθαστος εἰς
τὴν κίνησιν, διότι ἤρχοντο ἀπὸ τὴν Βουλγαρίαν, ἀπὸ τὴν Ἀνατολίην καὶ